

Proiect de prevenire selectivă a comportamentelor cu risc la copii (MARI și mici, MARI Amici – MMMA) Raport de evaluare intermediară (ianuarie – iunie 2011)

I. STARTUL – De la ce am pornit

MMMA 2010-2011 este al cincilea an consecutiv de derulare a proiectului de mentorat. În această ediție am dorit să evaluăm profilul copiilor selectați în ceea ce privește numărul și tipul factorilor de risc și de protecție la care sunt expuși. Aceștia pot aparține domeniilor individual, familial, școlar, de anturaj sau socio-economic și au potențiale repercursiuni asupra implicării viitoare a copiilor în comportamente problematice, inclusiv consum de substanțe.

Mai jos este prezentat **profilul inițial al copiilor MMMA V** – din punctul de vedere al tipului și numărului de factori de risc (FR) și factori de protecție (FP) prezenți în viața lor la momentul selectării în proiect.

- **Nr. copii în MMMA V = 35, dintre care:**
  - copii (7-11 ani) = 17, preadolescenți (12-15 ani) = 18
  - cei 35 de copii aparțin unui număr de 19 familii
  - copii în relații de mentorat = 30, copii doar în activități de grup = 5
  - copii incluși anterior în relații de mentorat = 21, copii pt. prima dată în mentorat = 9

- **FR și FP evaluați = 37, dintre care:**
  - nr. FR = 20
  - nr. FP = 17

Profilul inițial al copiilor este prezentat în tabelul de mai jos:

PROFIL	Risc crescut FR > 50% FP < 40%	Risc mediu FR ≈ 40% FP < 40%	Risc scăzut FR < 40% FP > 50%
Copiii din mentorat	12 copii	8 copii	10 copii
Copiii din grupuri	1 copil	3 copii	1 copil
TOTAL	13 copii (37%)	11 copii (31%)	11 copii (31%)

Concluzie: aproape 70% dintre copii prezintă risc mediu sau crescut. Dintre aceștia, peste jumătate au 50 până la 80% dintre FR evaluați prezenți în viața lor.

Obiectivul anului V al proiectului MMMA s-a axat pe întărirea unor **factori de protecție** din viața copiilor înscriși în proiect, deoarece mulți dintre factorii de risc la care copiii sunt expuși fie nu pot fi modificați (factori care țin de personalitate sau istoricul familial), fie nu intră în obiectivele/competența directă a Centrului nostru (climatul și atașamentul școlar, normele sociale).

Factorii de protecție asupra cărora ne-am orientat în mod special sunt:

- întărirea relațiilor pozitive cu adulți (mentori, echipa de proiect, alți voluntari) și formarea unui atașament sănătos între copii și mentori în cadrul relației unu-la-unu
- asocierea pozitivă cu alți copii de aceeași vârstă în activități educative sau recreative care nu implică consum de substanțe
- formarea/întărirea unei atitudini negative față de consumul de substanțe toxice
- formarea/întărirea unor valori personale sănătoase și a standardelor clare privind comportamentul în general, și consumul de substanțe toxice în special
- crearea de oportunități pentru implicare în activități prosociale în afara mediului școlar
- oferirea de recompense/recunoaștere pentru implicare pozitivă sau progres
- oferirea de sprijin în vederea combaterii sărăciei
- contribuție la realizarea unei dinamici familiale pozitive, prin întărirea relațiilor dintre membri

II. CURSA – Ce am făcut

Pentru îndeplinirea obiectivelor pe care ni le-am propus, s-au realizat următoarele **activități cu beneficiarii**:

1. Întâlniri unu-la-unu copii-mentori
2. Activități de grup ale copiilor (club antidrog pt. copii, respectiv preadolescenți)
3. Întâlniri de grup copii-mentori
4. Supervizarea mentorilor
5. Curs de engleză
6. Meditații individuale la matematică
7. Excursie cu copiii
8. Excursie cu mamele
9. Seminarii educaționale pentru mame
10. Consiliere socială, psihologică sau psihiatrică pentru copii și/sau familiile lor
11. Suport material

Descriere:

1. ÎNTÂLNIRI UNU-LA-UNU COPIL-MENTOR

- **475 întâlniri** (cu o medie generală de aprox. 80 întâlniri/lună, din cele 90 anticipate), însumând 1.500 de ore)
- mentorii cu cele mai multe întâlniri: Andreea Pop, urmată de Carmen Bota
- mentorii cu cele mai regulate întâlniri: Septimiu Urs, urmat de Andrei Scurtu, Andreea Pop, Roxana Morar
- mentorii cu cele mai solicitante întâlniri: Raluca Ambro, Ana Rus, Luisa Repede, Gabi Cristea, Andrei Scurtu

Deoarece printre strategiile proiectului este și expunerea copiilor la lucruri noi pentru ei în vederea lărgirii orizontului, mentorii au fost încurajați să facă **activități noi cu copiii**. Acestea au vizat în special jocuri și activități distractive, educative sau vizitarea unor locuri necunoscute.

- Jocuri educaționale: Ligretto, Șah, Remi, Nu te supăra frate, RISC, Cameleonul, Scrabble, Uno, Conquistador; Crossy, Solo, Sus-Jos, Leul, Jocuri pe calculator
- Activități sportive: patinoar, bowling, ping-pong, biliard, cățărat pe panou
- Activități culturale: teatru, concert (de colinde, de muzică la liceul Emanuel, Proconsul), recital de pian, expoziție de dinozauri, film 3D, film 7D, au fost la librărie, au citit curiozități dintr-o enciclopedie
- Au vizitat: Catedrala catolică, Observatorul astronomic, Muzeul etnografic, Vivariu
- Activități de îndemânare manuală: confecționarea unor felicitări de 8 Martie, origami, au învățat să împletească în două
- Din categoria „mașini”: au mers cu jeep-ul, cu un 4x4, au condus virtual, s-au plimbat cu motocicleta
- Din categoria „experiențe culinare”: au fost la fast-food, la McDonalds, la restaurantul chinezesc, au gătit mâncăruri noi
- Din categoria „instrumente muzicale”: copilul a cântat pentru prima dată la tobe, copilul învață să cânte la chitară
- Au făcut un album cu poze
- L-a învățat lucruri noi pe calculator
- Au fost la fitness și saună

Din perspectiva părinților, activitățile cele mai folosite realizate de mentori împreună cu copiii au fost:

- Temele și activitățile educative: învățatul împreună, ajutorul la matematică, mersul la bibliotecă
- Activitățile recreative: ieșirile, joaca
- Comunicarea: „discută împreună”, „au discuții despre pregătirea intrării în adolescență”, „au o relație împreună”
- Influența pe latura spirituală: „îl învață din Cuvântul lui Dumnezeu”, „o duce la un grup de tineri”
- Propriul model: „merg la mentor acasă”, „o duce pe amica mică acasă la mentoră și o expune modelului familial al mentorei”

2. ACTIVITĂȚI DE GRUP ALE COPIILOR

În anul 5 de mentorat tematica activităților de grup cu copiii a urmărit **două direcții majore**: învățătura moral creștină și activități de prevenire a consumului de substanțe care duc la dependență.

Pentru învățăturile moral creștine ne-au slujit ca model tineri din Biblie din viața cărora am putut extrage lecții pentru viața noastră: Cain și Abel, împărații Ioas și Iosia, Iosif și Fiul risipitor. La activitățile de prevenire s-au dezbătut cu copiii teme despre fumat și consumul de alcool și droguri. În plus, au fost organizate jocuri și alte activități recreative sau de socializare.

Au avut loc **12 întâlniri** de grup ale copiilor, astfel:

- Clubul copiilor: 6 întâlniri
- Clubul preadolescenților: 6 întâlniri

Feedback-uri ale copiilor:

- „Îmi place că ne jucăm, că facem activități interesante. Mi-a plăcut filmulețul cu Punchinello și lecțiile despre alcool.”
- „Îmi place că învăț multe lucruri noi care o să îmi ajute cândva în viață.”
- „Îmi place că mă întâlnesc cu prietenii și că mă joc math bingo.”
- „Îmi place că ne spun povești din Biblie și că mă învață că nu trebuie să beau și să fumez; mi-a plăcut <aparatură de fumat>.”
- „Îmi plac lecțiile pe adicții și lecțiile biblice și planșa pe care am făcut-o de Crăciun.”
- „Mi-a plăcut activitatea - căutarea de comori, gustările și lecțiile biblice.”

3. ACTIVITĂȚI DE GRUP COPII - MENTORI

În vederea întăririi relațiilor pozitive dintre copii și adulți (mentori, echipa de proiect, alți voluntari), precum și pentru îmbunătățirea atașamentului sănătos dintre copii și mentori, s-a organizat o **întâlnire de grup între toți copiii și toți mentorii**.

Întâlnirea s-a desfășurat în luna Martie 2011, a avut ca tematică „Vânătoarea de ...valori” și a constat în activități desfășurate în aer liber, în care copiii și mentorii, împărțiți pe echipe, au avut de realizat sarcini creative care au vizat lucrurile valoroase din viața oamenilor. Au participat **53 de copii și mentori**.

4. EXCURSIE CU COPIII

În vacanța de primăvară a elevilor din Aprilie a fost organizată o excursie de o zi la Centrul de Terapie pentru Toxicomani din Ozd al Fundației Bonus Pastor și la Grădina zoologică din Târgu Mureș. Câteva din obiectivele acestei ieșiri au fost: întărirea cunoștințelor legate de efectele consumului de alcool învățate de copii la întâlnirile de club, întărirea relațiilor de prietenie și bineînțeles, recreerea.

La Centrul terapeutic din Ozd, copiii au vizitat centrul și au ascultat mărturia a două persoane foste dependente de alcool care au beneficiat de terapia oferită în acest centru. De asemenea copiii au vizitat și un castel vechi din împrejurimi – clădire care aparține în prezent Fundației Bonus Pastor.

La Grădina zoologică din Târgu Mureș, copiii au avut ocazia să cunoască mai multe specii de animale și să se recreeze în parcul de distracții.

Au participat **35 de copii** și 10 însoțitori adulți (4 mentori, un voluntar și 5 membri ai echipei de proiect).

5. SPRIJIN ȘCOLAR PENTRU COPII

- **Cursuri de lb. engleză:** s-au desfășurat **20 de cursuri**, pe două grupe: 10 pentru începători și 10 pentru avansați.

Tematica la **grupa de începători** a vizat următoarele:

- îmbogățirea vocabularului

- fixarea și exersarea cuvintelor noi prin jocuri, cântece și alte activități
- învățarea alfabetului în limba engleză
- învățarea timpurilor verbale (prezent simplu și continuu)

Tematica la **grupa de avansați** a avut următoarele obiective:

- îmbogățirea vocabularului
- fixarea și exersarea cuvintelor noi prin jocuri și activități
- învățarea și exersarea timpurilor verbale
- învățarea gradelor de comparație ale adjectivelor
- exersarea citirii și conversației în lb. engleză

Feedback-uri ale copiilor:

- „Îmi place că ne explică miss Cristina mai bine...”
- „Îmi place că înțeleg mai mult la ore, profesoara e drăguță, ne explică.”
- „ Îmi place că miss Cristina e înțelegătoare.”
- „Îmi place de miss Cristina că are răbdare, că pot să o întreb orice la oră.”
- „Îmi place că învăț mai mult decât la școală iar miss Cristina e de treabă.”
- „Îmi place profesoara! Și îmi mai place că învățăm verbele și eu deja le știu, deși la școală abia acum le facem.”
- „Îmi place că înțeleg ce explică.”

- **Meditații individuale la matematică:** în urma evaluării unor nevoi pe plan școlar, începând cu lunile ianuarie-februarie la **cinci dintre copii** li s-a oferit sprijin individual la matematică, cu desfășurare săptămânală. Dintre aceștia, unul a întrerupt precoce din cauza incapacității lui de a coopera (copilul este evaluat psihologic și psihiatric). În cazul a **3** dintre cei 4 copii care au continuat s-a observat îmbunătățirea semnificativă a rezultatelor școlare și chiar a încrederii în sine. Cei trei copii au promovat la matematică, iar al patrulea – care nu a promovat, va continua să fie susținut în vederea reexaminării din sesiunea de vară.

6. ACTIVITĂȚI CU MAMELE COPIILOR

În dorința de a contribui la întărirea factorilor protectori *familiali* (dinamică familială pozitivă, atașament între membri), oferim mamelor copiilor din proiect două tipuri de activități ocazionale: seminarii educaționale și evenimente speciale.

- În luna Februarie s-a organizat **seminarul** cu tema: “Cum să facem față descurajărilor din viața noastră”. Seminarul au fost susținut de d-na prof. Piri Pop (invitat) și a avut 10 participante.

Pe parcursul discuțiilor s-a desprins nevoia mamelor de a discuta despre problemele proprii și nu doar despre problematici privind relația părinte-copil. Problemele care cauzează stres și descurajare mamelor sunt în special cele de natură financiară și, în câteva cazuri, și faptul că nu reușesc să ajungă la standardele morale pe care și le doresc. Faptul că vorbitoarea a reușit să împărtășească din problemele personale, precum și felul în care le-a făcut față, a creat o deschidere și în restul mamelor, obținându-se în general o atmosferă sigură și caldă.

- **Excursie cu mamele:** în Februarie a fost organizată o vizită la Salina din Turda, care s-a încheiat cu o masă la Restaurantul chinezesc.

Obiectivul acestei activități a fost crearea unui cadru în care mamele să se simtă bine, relaxate, să lege noi prietenii, respectiv să își împărtășească experiențele vieții de familie (greutăți, probleme, provocări) cu celelalte mame care trec prin situații asemănătoare. Astfel mamele au putut să ducă în familie un climat mai pozitiv.

La activitate au participat 10 mame, celelalte nedorind/neputând să participe.

7. CONSILIERE socială, psihologică sau psihiatrică pentru copii și/sau familiile lor

În cadrul proiectului s-au oferit aprox. **20 ședințe de consiliere** socială, psihologică și/sau psihoterapie pentru 13 părinți și copii din proiect.

Alți 3 copii au fost monitorizați pe parcursul evaluărilor sau tratamentelor psihologice/psihiatrice de care au avut nevoie.

8. SPRIJIN MATERIAL

Familiile copiilor incluși în proiectul de mentorat au fost sprijinite periodic **cu alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte.**

Alte nevoi materiale care au putut fi împlinite au fost:

- **un pat nou** pentru unul dintre copii
- **biciclete** (donație UK) – au fost oferite pentru 5 copii ca recompensă pentru rezultate îmbunătățite la școală, frecvență mare la cluburile de copii și la cursurile de engleză
- **alimente, îmbrăcăminte sau calculatoare** oferite unor familii beneficiare prin intermediul unor sponsorizări din partea unor firme clujene cu ocazia sărbătorilor de Paște
- **produse de panificație** oferite ocazional prin intermediul sponsorizării oferite de SC Panemar SA

9. SUPERVIZAREA MENTORILOR

Supervizarea mentorilor presupune: monitorizarea rapoartelor de activitate după fiecare întâlnire copil-mentor, întâlniri de grup pentru evaluare și motivare, sprijin individualizat în vederea soluționării situațiilor dificile care apar în relația cu copilul sau familia acestuia, managementul financiar al bugetului relațiilor de mentorat.

S-au desfășurat **61 de ședințe** de supervizare individuală sau în grup a mentorilor.

III. FINISH (intermediar) – Ce rezultate am obținut până în prezent

Studiile spun că **atașamentul** perceput de copil față de mentorul său este un factor predictor foarte important pentru dezvoltarea pozitivă a copilului. Astfel, după 5 luni de relație de mentorat, copiii au apreciat apropierea lor de mentori astfel:

- nota 10: 25 de copii (83,3%)
- nota 9,50: 1 copil (3,3%)
- nota 9: 4 copii (13,3%)

Consecințele atenției pozitive acordate de mentori, a exemplului de viață, a concentrării pe nevoile și dorințele copilului, precum și timpul acordat, s-au regăsit în schimbări în bine observabile la copii la nivelul comportamentului, abilităților de comunicare și socializare, a situației școlare și a stării emoționale.

1. Schimbări observate la nivelul comportamentului copilului

- de către *Părinți*:

- „Este mai matură, mai responsabilă, gândește și se comportă după placul meu”
- „E mai harnică în casă, e mai ascultătoare”
- „Este mai responsabil”
- „E punctual”
- „S-a corectat în câteva lucruri (cititul Bibliei și curățenia)”
- „Mă ajută la treburile casei”
- „Este mai ordonată”
- „Își dă seama de greșelile pe care le face, nu mai pierde vremea pe străzi”
- „E mai cuminte”
- „Nu face nimic fără să mă întrebe”
- „Este mai serioasă în tot ceea ce face”
- „Este mai activ”

- de către *Mentori*:

- „A realizat unele lucruri greșite pe care le făcea”
- „E mai punctuală”
- „Și-a format principii morale de apreciat”
- „Merge la biserică”
- „Este politicos”
- „Are dorința de a face ceva bine și depune efort în acest sens”
- „Este mai curată, mai îngrijită”
- „Se înțelege mai bine cu mama”

2. Schimbări observate la nivelul stării emoționale a copilului

- de către *Părinți*:

- „Este mai bucuros și dorește să se întâlnească cât mai des cu mentorul”
- „Este mai înțelegătoare, nu mai e așa de încăpățânată și a început să accepte unele situații”
- „Se simte mai important”

- de către *Mentori*:

- „E mai puțin pretențioasă”
- „Nu mai e așa de supărăcios”

3. Schimbări observate la nivelul abilităților de comunicare și socializare a copilului

- de către **Părinți**:
  - „E mai dispusă să iasă în oraș, în locuri noi”
  - „Este mai comunicativ”
  - „A devenit mai prietenoasă, mai sociabilă”
  - „E mai comunicativ, mai liniștit”
  - „Vorbește mai bine, mai corect”
  - „Are un vocabular mai bogat”
  - „Povestește mai mult”

- de către **Mentori**:
  - „E mai deschis, mai comunicativ față de mentor”
  - „E mai prietenoasă”
  - „Vorbește mai cursiv și mai mult”
  - „Vorbește mai corect”
  - „Este mai puțin timidă față de cum era”
  - „Are mai multă încredere în ea”
  - „A prins curaj să se roage cu voce tare”
  - „Încearcă să nu mai fie obraznică”
  - „Este mai transparentă, mai sinceră”
  - „Se descurcă singur cu mijloacele de transport”

4. Schimbări observate la nivelul educațional

- de către **Părinți**:
  - „Are progrese la învățatură”
  - „A învățat să se joace diferite jocuri”
  - „A învățat multe din relația cu mentorul”
  - „Învăță mai bine”
  - „Își face temele”
  - „Este interesat de informații ce țin de cultura generală”
  - „Este mai ambițioasă să facă teme, să învețe”
  - „Are mai mult interes față de sport”
  - „Se descurcă singur la lecții”
  - „Și-a îmbogățit cultura generală”

- de către **Mentori**:
  - „Este dornic să cunoască lucruri noi”
  - „Are progrese la învățatură”
  - „Cere ajutor la teme”
  - „Vrea să se mute la o școală mai bună”
  - „Se implică în activități extracurriculare”
  - „Și-a manifestat dorința de a merge la școală și de a învăța”
  - „A început să citească”
  - „E mai ambițioasă – își dorește note mari”

- de către *Profesori*:
  - **Progres – 16 copii**
  - **Mentineri – 7 copii**
  - **Regres – 7 copii**, dintre care:
    - 1 copil a fost în perioada de tranziție de la școala generală la liceu, având o adaptare dificilă la noul mediu
    - 2 copii au întâmpinat greutăți deosebite în familie, atât la nivel relațional cât și la nivel financiar
    - 1 copil suspectat de ADHD, a fost diagnosticat cu tulb de conduită și deficit de concentrare

CONCLUZIE

Apreciem că activitățile realizate, în special prin intermediul activităților copil-mentor dar nu numai, au contribuit semnificativ la întărirea factorilor de protecție individuali, școlari, de anturaj, familiali și sociali ai copiilor, cu repercursiuni prezente și viitoare asupra dezvoltării pozitive a acestora. Proiectul continuă să se deruleze pe baza planului de activități până în august 2011.